

Seçili Ülkeler Üzerine Haftalık Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) Güncellemesi

22– 28 Şubat 2025

İçindekiler

Demokratik Kongo Cumhuriyeti	2
Medya	2
Araştırma Kurumları.....	3
Irak	4
Sivil Toplum Kuruluşları.....	4
Medya	4
İran	6
Medya	6
Orta Afrika Cumhuriyeti	7
Medya	7
Somali	8
Sivil Toplum Kuruluşları.....	8
Medya	8
Sudan	9
Sivil Toplum Kuruluşları.....	9
Medya	9
Araştırma Kurumları.....	10

Demokratik Kongo Cumhuriyeti

Medya

- **Anadolu Ajansı (AA), Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki çatışmalarda Ocak ayından bu yana 8.500'den fazla kişi öldü, 28 Şubat 2025:**

<https://www.aa.com.tr/en/africa/over-8-500-people-killed-since-january-in-fighting-in-eastern-democratic-republic-of-congo/3495683>

Yetkililer 27 Şubat 2025 Perşembe günü yaptıkları açıklamada, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki Goma ve çevresinde M23 isyancılarının hükümet güçleriyle çatışmaları yoğunlaştırdığı ve şehri ele geçirdiği Ocak ayından bu yana ölenlerin sayısının 8.500'ü aştığını söylemiştir. Sağlık Bakanı Samuel-Roger Kamba, 5.700'den fazla yaralının kaydedildiğini söylemiştir.

Kuzey Kivu eyaletinin başkenti Goma'daki insani krizin son değerlendirmesine ilişkin bir basın açıklamasında gazetecilere konuşan Kamba, "Goma şehrinde 8.500'den fazla kişiyi gömdük. Morglarımızda hala yaklaşık 30 ceset var" açıklamasında bulunmuştur.

- **Al Jazeera, İsyancılar Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin doğusundaki M23 mitinginde meydana gelen patlamalarda en az 11 kişinin öldüğünü söylüyor, 27 Şubat 2025:**

<https://www.aljazeera.com/news/2025/2/27/blasts-gunfire-kill-several-at-m23-rally-in-eastern-dr-congo>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusundaki Bukavu kentinde, M23 isyancı grubu ve destekçileri için düzenlenen bir miting sırasında meydana gelen patlamalarda en az 11 kişi ölmüş, 65 kişi yaralanmıştır. İsyancı ittifakının lideri Corneille Nangaa, patlamalarda el bombalarının kullanıldığını ve bunların DKC'deki Burundi ordusunun kullandığı türden olduğunu iddia etti. Ancak bu iddialar doğrulanamamıştır.

İlk patlama paniğe neden olmuş ve katılımcılar bölgeden kaçmaya başladıktan kısa bir süre sonra ikinci patlama meydana gelmiştir. Agence France-Presse (AFP) haber ajansına göre, patlamalar sırasında silah sesleri de duyulmuştur. Görüntülerde, insanların sokaklarda koşuşturduğu, bazılarının kanlar içinde olduğu ve cansız bedenleri taşıdığı görülmektedir. Görgü tanıkları, ölü insanlar gördüklerini söylemiştir.

Bukavu, son haftalarda hükümet karşıtı M23 savaşçıların ele geçirdiği iki önemli şehirden biridir. M23, Kongo ordusundan ele geçirdiği topraklarda düzeni sağlayabileceğini göstermek amacıyla limanları ve okulları yeniden açmıştır. M23 savaşçıları, ülkenin doğusu boyunca ilerleyerek kilit şehirleri ele geçirmiş ve yaklaşık 7.000 kişiyi öldürmüştür. Ayrıca çocuklara yönelik cinsel istismar ve küçük yaşta çocukların silah altına alınmasıyla ilgili raporlar da bulunmaktadır.

- **Anadolu Ajansı (AA), Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin Doğusundaki Çatışma 1 Milyondan Fazla Öğrenciyi Etkilemiştir, 27 Ocak 2025:**

<https://www.aa.com.tr/en/africa/conflict-in-eastern-democratic-republic-of-congo-affects-over-1m-schoolchildren-gov-t/3494677>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusunda, M23 isyancılarının hükümet güçlerine karşı saldırılarını yoğunlaştırdığı son şiddet olayları, 2,594 okulun kapanmasına neden olmuştur. Yetkililer, 26 Şubat 2025 Çarşamba günü yaptıkları açıklamada, Kuzey Kivu eyaletinde 1,483, Güney Kivu eyaletinde ise 1,111 okulun kapandığını ve bunun 1,1 milyon çocuğu etkilediğini belirtmiştir.

Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, “Okul faaliyetlerinin yeniden başlaması zor olmuştur, çünkü bazı okullardaki patlayıcılar öğrencilerin ve öğretmenlerin güvenliğini tehdit etmiştir” ifadeleri kullanılmıştır. Açıklamada ayrıca, “Pek çok okul bombalanmış, yıkılmış veya silahlı gruplar tarafından askeri üs haline getirilmiştir... Benzeri görülmemiş bir trajedi yaşanmış, bir okul mezarlığa dönüştürülerek çatışma bölgelerinde eğitimi kuşatan dehşet ve çaresizlik gözler önüne serilmiştir” denilmiştir.

Araştırma Kurumları

- **Afrika Stratejik Araştırmalar Merkezi, *Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki Çatışma Tehlikeli Yeni Bir Aşamaya Girmiştir*, 26 Şubat 2025:**

<https://africacenter.org/spotlight/drc-conflict-new-phase/>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki çatışma, daha da istikrarsızlaştırıcı yeni bir aşamaya girmiştir. Çatışmalara ara verilmesi için Doğu Afrika Topluluğu'na (EAC) üye 8 devlet ile Güney Afrika Kalkınma Topluluğu'na (SADC) üye 16 devletin liderleri tarafından yapılan çağrı, Ruanda destekli M23 isyancı güçleri tarafından reddedilmiş ve isyancılar ülkenin doğusunda daha fazla toprak ele geçirmek için saldırılarına devam etmiştir.

Kuzey ve Güney Kivu eyaletlerinin başkentleri olan Goma (2 milyon nüfus) ve Bukavu'yu (1,3 milyon nüfus) ele geçirdikten sonra, M23 güneye doğru ilerlemeye devam etmiş, Uvira'ya (650.000 nüfus) giden yolda Kamanyola'yı ele geçirmiştir. Diğer bir kol ise Goma'nın kuzeyine doğru ilerleyerek Butembo'ya (280.000 nüfus) yönelmiştir.

Afrika Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne göre, M23'ün 124.000 km² büyüklüğündeki mineral açısından zengin Kivu bölgelerinin tamamını kontrol etme ihtimali, Ruanda'nın kendi yüz ölçümünün neredeyse beş katı büyüklüğünde bir alan kazanması anlamına gelecektir. Ancak bu, Ruanda'nın toprak kazanma hedeflerinin son noktası olmayabilir: M23'ün Kinşasa'ya kadar ilerleyeceğine dair tehditlerinin ardından, Kisangani ve Lubumbashi'de gerilimler ortaya çıkmaya başlamıştır.

Demokratik Kongo Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetleri, M23'ün ilerleyişine karşı kayda değer bir direniş göstermemiştir. Güney Kivu'da yaklaşık 10.000 askeri bulunan Burundi güçleri ise, M23 isyancılarının Bukavu'ya giderken Kavumu Havalimanı ve bitişiğindeki hava üssünü ele geçirmesi üzerine geri çekilmeye başlamıştır. Çatışmaların Burundi sınırına, Bujumbura'ya çok yaklaşmış olması, Burundili ve Ruandalı birlikler arasında doğrudan bir çatışma riskini artırmaktadır.

Irak

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Irak'ta Barışı Sağlama Merkezi (EPIC), Irak Güvenlik ve İnsani İzleme (ISHM): 20 – 27 Şubat 2025, 27 Şubat 2025:**

<https://enablingpeace.org/ishm483/>

23 Şubat 2025 tarihinde, Kerkük vilayetinin Dakuk ilçesi yakınlarındaki Vadi el-Şay bölgesinde güvenlik operasyonu sırasında Irak ordusuna ait bir devriyenin yakınında el yapımı patlayıcı (EYP) infilak etmiştir. Savaş kalıntısı kaynaklı olduğu düşünülen patlama, binbaşı rütbesindeki bir subayın yaralanmasına neden olmuştur. 23 Şubat 2025 tarihinde, kimliği belirsiz kişiler tarafından yerleştirilen bir EYP, Diyala'nın Bakuba kentinin kuzeydoğusundaki Mansuriye bölgesinde bir lise müdürünün evinin önünde patlamıştır. Patlama maddi hasara yol açmış ancak can kaybı bildirilmemiştir. 23 Şubat 2025 tarihinde, Süleymaniye vilayetinin Sargala nahiyesine bağlı Hacı Avad köyü yakınlarında, savaş kalıntısı bir patlayıcı infilak etmiştir. Patlama, bölgede hayvan otlatan dokuz yaşındaki bir çocuğun ölümüne neden olmuştur.

23 Şubat 2025 tarihinde Babil vilayetinde, kimliği belirsiz kişiler İçişleri Bakanlığı'nın eski bir kıdemli yetkilisine ait eve el bombasıyla saldırmıştır. Saldırı, bina ve çevrede park halindeki araçlarda hasara yol açmış ancak can kaybı bildirilmemiştir.

23 Şubat 2025 tarihinde Irak Savunma Bakanı Sabit el-Abbasi, IŞİD savaşçıları ve IŞİD ile bağlantılı olduğu düşünülen sivilleri barındıran hapisaneler ile kampların Bağdat için büyük bir endişe kaynağı olduğunu belirtmiştir. Abbasi, ya güçlü bir ulusal Suriye ordusu kurulana ya da Irak, Suriye Demokratik Güçleri ile gerekli düzenlemeleri yapana kadar ABD'nin doğu Suriye'deki askeri varlığının devam etmesinden yana olduklarını ifade etmiştir.

Medya

- **The New Arab, IKBY güvenlik güçleri Irak'ın Süleymaniye kentinde İran'a giden petrol tankerlerini engelleyen öğretmenleri dağıttı, 27 Şubat 2025:**

<https://www.newarab.com/news/krq-security-disperses-teachers-blocking-iran-bound-oil-tankers>

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin (IKBY) Süleymaniye kentinde güvenlik güçleri, 24 Şubat 2025 tarihinde öğretmenlerin düzenlediği bir protestoyu dağıtmıştır. Protestocular, maaşlarının ödenmemesi nedeniyle gösteri yaparken, İran'a kaçak yakıt taşıdığı iddia edilen kamyon şoförleriyle karşı karşıya gelmiştir. Öğretmenler, 23 Şubat 2025 tarihinden beri Süleymaniye-Arbat yolunu kapatarak, Kürt siyasi partilerinin İran ve diğer ülkelere yasa dışı şekilde yakıt ihraç ettiğini öne sürmüştür.

Bölgede devlet okulları, maaşlarını alamayan öğretmenlerin grevi nedeniyle neredeyse iki aydır kapalı durumdadır. IKBY, Aralık 2024 maaşlarını hâlâ ödememiş ve bunun sebebi olarak Bağdat'taki merkezi hükümeti suçlamıştır. Ancak Iraklı yetkililer bu iddiayı kesin bir dille reddetmiştir.

Gerilim, IKBY güvenlik güçlerinin yolu açmak için müdahale etmesiyle tırmanmıştır. Protestoya katılan öğretmenlerden Othman Gulpi, The New Arab haber sitesine yaptığı açıklamada, "Güvenlik güçleri bize her türlü şiddeti uygulamıştır, tekme atmıştır. Olay, kimliği belirsiz bazı kişilerin bize ve kamyon şoförlerine taş atmaya başlamasıyla daha da büyümüştür. Daha sonra güvenlik güçleri de taş atanlara katılmış ve öğretmenlerle KBY çalışanlarına müdahale etmiştir," demiştir.

- **Shafaq News, Iraklı Kataib Hizbullah, Diwaniye ofisine yönelik saldırıyı kınadı, 27 Şubat 2025:**

<https://shafaq.com/en/Iraq/Iraqi-Kataeb-Hezbollah-condemns-attack-on-al-Diwaniya-office>

Kataib Hizbullah, 27 Şubat 2025 Perşembe günü yaptığı açıklamada, Diwaniye vilayetindeki ofisinin kimliği belirsiz silahlı gruplar tarafından saldırıya uğradığını bildirmiş ve olayı “terör eylemi” olarak nitelendirerek kınamıştır. Grup, saldırıyı “vilayetin güvenliğini ve istikrarını baltalamaya yönelik umutsuz bir girişim ve Irak halkına hizmet etme konusundaki ulusal rolünü zayıflatma çabası” olarak tanımlamıştır.

Kataib Hizbullah, güvenlik güçlerine saldırıyı soruşturma ve sorumluları adalete teslim etme çağrısında bulunmuştur. Irak Hizbullahı, Irak’ın güvenliği ve istikrarını bozma girişimlerine karşı durmaya olan bağlılığını yinelemiş ve terörle mücadelede ulusal birliğin önemini vurgulamıştır. Grup, Irak halkına birlik olmaları ve ülkenin güvenliği ile ilerlemesini tehlikeye atacak her türlü girişime karşı durmaları çağrısında bulunmuştur.

Harakat Hizbullah el-Nüceba ve Kataib Seyyid el-Şuheda ile birlikte Irak İslami Direnişi’nin ana unsurlarından biri olarak kabul edilen Kataib Hizbullah, 2009 yılında Amerika Birleşik Devletleri tarafından terör örgütü olarak ilan edilmiştir.

- **Anadolu Ajansı (AA), Irak’ın nüfusu 46 milyonu aştı, eğitim oranı %16’nın altında kaldı, 24 Şubat 2025:**

<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/iraqs-population-exceeds-46m-with-education-ratio-of-less-than-16-/3491380>

Irak, 24 Şubat 2025 Pazartesi günü yaptığı açıklamada, ülke nüfusunun 46 milyonu geçtiğini duyurmuştur. Bu rakam, Kasım 2024’te gerçekleştirilen ve neredeyse kırk yıl aradan sonra yapılan nüfus sayımının ardından açıklanan ön verilerden hafif bir artış göstermiştir. Irak Devlet Haber Ajansı INA’nın Planlama Bakanlığı’na dayandırdığı haberine göre, ülkenin nüfusu 45.4 milyon olarak açıklanan Kasım 2024’teki ön rakamdan 46.118 milyona yükselmiştir.

Bakanlığa göre, Irak nüfusunun %70.17’si şehirlerde yaşarken, %29.83’ü kırsal bölgelerde yaşamaktadır. Kuzey Irak’taki Kürt Bölgesel Yönetimi’nde (IKBY) ise nüfusun %84.57’si kentlerde, %15.43’ü kırsal alanlarda yaşamaktadır.

Raporda ayrıca, Irak’taki okuma yazma bilmeyenlerin oranının %15.31 olduğu, IKBY’de ise bu oranın hafif bir artış göstererek %16.23’e ulaştığı belirtilmiştir. Ortalama evlilik yaşı 22.24 olarak belirlenmiş olup, erkeklerde 24.06, kadınlarda ise 20.7 olarak kaydedilmiştir. Kasım ayında yapılan nüfus sayımı, Irak’ın kuzeyindeki Kürt bölgesi de dahil olmak üzere ülke genelini kapsayan ve 37 yıl sonra gerçekleştirilen ilk sayım olmuştur.

İran

Medya

- **Middle East Eye, İran Basın İncelemesi: İdam Cezasının Kullanımında Keskin Artış, Neredeyse 1.000 Kişi İnfaz Edilmiştir, 27 Şubat 2025**

<https://www.middleeasteye.net/news/iranian-press-review-sharp-rise-death-penalty-executed>

20 Şubat 2025 tarihinde, Norveç merkezli İran İnsan Hakları Örgütü ve Fransa merkezli İdam Cezasına Karşı Birlikte grubu (Together Against the Death Penalty), geçen yıl İran'da en az 975 infazın gerçekleştirildiğini ve bunun 2008'den bu yana tek bir yıl içinde kaydedilen en yüksek sayı olduğunu bildirmiştir. Son raporlarında, ülkede gerçekleşen idam cezası infazlarının yalnızca yüzde 10'unun yargı tarafından resmen duyurulduğu belirtilmiştir. Raporda, 2022'de Kadın, Yaşam, Özgürlük hükümet karşıtı hareketinin başlamasından bu yana her yıl infazların arttığı vurgulanmıştır. Bu sayı 2022'de 582, 2023'te ise 834 olarak kaydedilmiştir.

Bu kuruluşlar ayrıca siyasi muhalifleri hedef alan infazlardaki artışa dikkat çekmiştir. 2024 yılında, muhalif gruplarla bağlantılı en az 10 kişi idam edilmiştir; bunların dokuzu Kürt mahkumlardan oluşmuştur. Kadın, Yaşam, Özgürlük hareketine katılan protestoculardan Mohammad Ghobadlou ve Reza Rasaei, cinayet suçlamasıyla infaz edilmiştir. Raporda, Afgan mültecilerin idamlarına da özel bir bölüm ayrılmıştır. 2024 yılında 80 Afgan vatandaşının infaz edildiği, bu sayının 2023'te 25, 2022'de ise 16 olduğu ortaya konmuştur.

- **IranWire, Kuzey İran'da Kadın Polis Memuru Eşi Tarafından Öldürüldü, 25 Şubat 2025:**

<https://iranwire.com/en/news/139336-woman-killed-by-police-officer-husband-in-northern-iran/>

IranWire'in haberine göre, 34 yaşındaki Türkmen kadın Arezoo Kami, 22 Şubat 2025'te İran'ın kuzeyindeki Gorgan kentinde polis memuru olan eşi Navid Kia tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür. IranWire'in edindiği bilgilere göre, Kami saat 22.00 civarında bir tartışmanın ardından bıçaklanmıştır.

Kia, Kami yardım çağırmaya çalışırken onu boynundan, kalbinden, elinden ve boğazından defalarca bıçaklamıştır. Çiftin küçük oğulları cinayete tanıklık etmiştir. Kami, önceki evliliğinden olan 16 yaşındaki kızına Kia'dan boşanmayı planladığını ve ondan korktuğunu söylemiştir. Kadın hakları aktivisti Pardis Rabiei, IranWire'a verdiği demeçte, Kia'nın son üç yılda giderek daha fazla şiddet eğilimi göstermiş olduğunu belirtmiştir. "Kai, başka bir kadınla geçici bir evlilik yapmıştı ve bazen onu eve getirirdi," diyen Rabiei, Kia'nın polis memuru olarak sahip olduğu yetkileri Kami'yi korkutmak için kullandığını ve onu öldürse bile cezasız kalacağını iddia ettiğini aktarmıştır. Kia'nın geçmişte de başkalarına yönelik şiddet nedeniyle hukuki yaptırımlarla karşı karşıya kalmış olduğu belirtilmiştir.

Orta Afrika Cumhuriyeti

Medya

- **The North Africa Post, Rusya'nın Afrika'daki Wagner sonrası stratejisi: değişen ittifaklar arasında nüfuzun genişletilmesi, 27 Şubat 2025:**

<https://northafricapost.com/84805-russias-post-wagner-strategy-in-africa-expanding-influence-amid-shifting-alliances.html>

Sınırötesi Organize Suçlara Karşı Küresel Girişim (The Global Initiative Against Transnational Organized Crime) tarafından yapılan yeni bir araştırmaya göre, Yevgeny Prigozhin'in ölümü ve Wagner Group'un çöküşünün ardından Rusya, Afrika'daki stratejisini yeniden ayarlamış ve yeniden markalaşma, genişleme ve çeşitlendirmenin bir karışımı ile etkisini devam ettirmiştir.

Cenevre merkezli kuruluş tarafından yapılan çalışmada Moskova'nın özellikle Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti gibi ülkelerde Afrikalı ortaklarına hızla güven verdiği ve Wagner'in hem askeri hem de ekonomik sektörlere katılımı nedeniyle markasının güçlü kaldığı belirtilmektedir. Rus devleti, doğrudan Rusya'nın askeri istihbarat servisi (GRU) tarafından denetlenen Afrika Kolordusu gibi yeni oluşumlarla, Wagner'in operasyonlarını farklı isimler altında sürdürerek daha fazla kontrolü ele almaktadır.

- **HumAngle, Bir Askerin Wagner Paralı Askerleri Tarafından Öldürüldüğü İddiası Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Gerginliğe Yol Açtı, 24 Şubat 2025:**

<https://humanglemedia.com/alleged-killing-of-soldier-by-wagner-mercenaries-sparks-tension-in-central-african-republic/>

Bir Orta Afrika Cumhuriyeti askerinin öldürüldüğü iddiası, ülkenin Ippy kasabası sakinleri arasında yüksek gerilime yol açmıştır. Asker, 24 Şubat 2025 Pazartesi günü Wagner Güvenlik Grubu'na bağlı Rus paralı askerler tarafından aldığı yaralara yenik düşmüştür. Ippy'deki yerel kaynaklar, Orta Afrika askerinin, onu sarhoş olmakla ve güvenliği tehdit etmekle suçlayan Rus paralı askerler tarafından tutuklandığında arkadaşlarıyla içki içmekte olduğunu söylemiştir.

Yerel bir kaynak, HumAngle'a yaptığı açıklamada "Kimliği henüz kesin olarak tespit edilemeyen askere Wagner ajanları tarafından bolca şiddet uygulandığını, askere uygulanan şiddetin çok ciddi olduğunu ve askerinin hayatını kaybettiğini" söylemiştir. Kasabadaki gerginliği azaltmak için askerinin naaşı uçakla Bangui şehrine götürülmüştür.

"Ancak askerinin naaşının Bangui'ye götürülmesi Ippy'deki tansiyonu umulduğu gibi düşürmedi. Yerel halkın öfkesi hala aşık ve beklenmedik şeylerin olabileceği korkusu var," diye açıklamıştır bir başka Ippy sakini. Yerel halk, Rus paralı askerleri, askerinin öldürülmesi nedeniyle herhangi bir ayaklanma girişimi son derece acımasız bir şekilde bastırılabilir kadar vahşi ve amansız olmakla suçlamaktadır.

Somali

Sivil Toplum Kuruluşları

- **CARE International, *IPC Raporu: Haziran ayına kadar Somalililerin dörtte biri gıdaya erişemeyecektir, 25 Şubat 2025:***

<https://www.care.org/media-and-press/ipc-report-a-quarter-of-somalis-will-lack-food-by-june/>

Şu anda, Somali'de tahminen 3.5 milyon kişi ülke içinde yerinden edilmiş durumdadır. İnsani durumun kötüleşmesiyle birlikte, yerinden edilme oranının daha da artması beklenmektedir. Bu durum, özellikle kadınları ve kız çocuklarını daha büyük risklere maruz bırakmakta ve kırılganlıklarını derinleştirmektedir. Hamile kadınlar, doğum hizmetlerine ulaşabilmek için 300 kilometreye kadar yol kat etmek zorunda kalmaktadır. Binlerce çocuk, özellikle kız çocukları, okulu bırakma riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Eğitimden kopuşların artması, yalnızca kız çocuklarının geleceğini tehdit etmekle kalmayıp, yoksulluk döngüsünü de derinleştirmektedir. Geçmişte aileler, bakmak zorunda oldukları kişi sayısını azaltmak ve başlık parası olarak ekonomik kazanç sağlamak amacıyla kızlarını erken yaşta evlendirmiştir. Mevcut durum daha da kötüleştikçe, bu uygulamanın artma ihtimali de yüksek görünmektedir.

Somali'deki hayati insani yardım müdahalelerine yönelik fonların azalması veya tamamen kesilmesi, yıkıcı sonuçlara yol açacaktır. 2024 yılında, ülkenin İnsani Müdahale Planı için sağlanan fonlarda keskin bir düşüş yaşanmıştır. 2025 yılına ilişkin öngörüler daha da karamsardır; çünkü şu ana kadar müdahale planının yalnızca %12.4'ü güvence altına alınabilmektedir.

Medya

- **Middle East Monitor, *Somali güçleri merkezi eyalette hava saldırılarıyla 50 Eş-Şebab üyesini öldürmüştür, 25 Şubat 2025:***

<https://www.middleeastmonitor.com/20250225-somali-forces-kill-50-al-shabaab-members-in-central-state-air-strikes/>

Somali Ulusal İstihbarat ve Güvenlik Ajansı (NISA), 25 Şubat 2025 Salı günü yaptığı açıklamada, Somali'nin merkezi eyaleti Hirshabelle'de düzenlenen hava saldırılarında Eş-Şebab üyesi 50 kişinin öldürüldüğünü bildirmiştir. Anadolu Ajansı'nın haberine göre, NISA baskınların Orta Şabelle bölgesindeki Darul-Nimca ve El-Kevser ile Hiran bölgesindeki Beera Yabaal'da gerçekleştiğini açıklamıştır. Beera Yabaal'daki operasyonda 17 Eş-Şebab savaşçısı öldürülmüş ve araçları imha edilmiştir.

Silahlı gruba yönelik ikinci operasyon Darul-Nimca'da gerçekleştirilmiş olup, 19 militan öldürülmüş ve araçları yok edilmiştir. Aynı gün, üçüncü bir operasyon Beera Yabaal bölgesinde Eş-Şebab'a karşı düzenlenmiş ve 12 örgüt üyesi öldürülmüştür. NISA, hava saldırılarında öldürülenler arasında Eş-Şebab'ın üst düzey üyelerinin de bulunduğunu, ancak kimlikleri veya pozisyonları hakkında bilgi vermediğini belirtmiştir. Eş-Şebab, 25 Şubat 2025 sabah erken saatlerde Hiran bölgesindeki birkaç köye saldırı düzenlemiştir. Devlete ait haber ajansı SONNA, ordunun yerel milislerin desteğiyle saldırıları püskürttüğünü bildirmiştir.

Sudan

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF), Sudan: Şiddet Zamzam kampını sarmıştır, MSF faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır, 25 Şubat 2025:**

<https://msf.org.au/article/project-news/sudan-violence-engulfs-zamzam-camp-msf-forced-halt-activities>

MSF ekipleri, Şubat 2025'in ilk üç haftasında Zamzam'daki sahra hastanesinde 139 yaralı tedavi etmiştir. Yaralıların çoğu, kurşun ve şarapnel yaralanmaları nedeniyle hastaneye getirilmiştir. Kamp içinde giderek büyüyen kitlesel yetersiz beslenme krizine müdahale etmek amacıyla kurulan MSF tesisi, kritik durumdaki hastalar için travma cerrahisi sağlayamamaktadır.

Bölge, Sudan Silahlı Kuvvetleri ile müttefik silahlı gruplardan oluşan Ortak Güçler ile Hızlı Destek Güçleri arasında yoğun çatışmalara sahne olmuş ve bunun sivil halk üzerinde korkunç sonuçları olmuştur. Son 10 aydır El-Faşir kentini kuşatan ve bombalayan Hızlı Destek Güçleri, son haftalarda saldırılarını yoğunlaştırmış ve özellikle 11-12 Şubat 2025 tarihlerinde Zamzam kampına saldırılar düzenlemiştir. Hayatta kalma mücadelesi veren insanlar artık suya ve gıdaya erişimde daha büyük zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır; çünkü merkezdeki pazar yağmalanmış ve yakılmıştır.

Yaklaşık 500.000 kişiye ev sahipliği yapan Zamzam kampına, Abu Zerega, Şagra ve Saluma'dan kaçarak yeni gelenlerin çoğu okul, topluluk binaları ya da açık alanda ağaçların altında kalmaktadır. MSF'ye verdikleri bilgilere göre, bu kişiler El-Faşir bölgesindeki köy ve yollarda evlerin ateşe verildiğini, yağmalamalar, cinsel şiddet, öldürmeler, dayaklar ve diğer insan hakları ihlallerinin yaşandığını anlatmıştır. Bazı yüzlerce aile, tüm eşyalarını geride bırakarak çıplak ayakla kaçmak zorunda kalmış ve korkunç bir şiddet ortamında yollarına devam ederek Tawila'ya ulaşmıştır.

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), 'ABD'nin Sudan'a yardımı kesmesi nedeniyle insanlar açlıktan ölecek', 25 Şubat 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/cy7x87ev5jyo>

ABD'nin insani yardım programlarını dondurması, Sudan'daki iç savaş nedeniyle yoksulluğa sürüklenen insanlara yardım etmek için kurulan acil gıda mutfaklarının neredeyse %80'inin kapanmasına yol açmıştır. Yardım gönüllüleri, Başkan Donald Trump'ın yürütme emriyle ABD hükümetinin kalkınma ajansı (USAID) aracılığıyla yapılan yardımların 90 gün süreyle durdurulmasının, 1,100'den fazla toplu mutfakın kapanmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Hayatta kalma mücadelesi veren yaklaşık iki milyon insanın bu durumdan etkilendiği tahmin edilmektedir. Bu mutfaklar, mahallelerdeki krizlere yanıt vermek için ön saflarda kalan aktivistlerden oluşan taban örgütleri olan acil müdahale odaları tarafından işletilmektedir. Acil müdahale organizatörleri, insanların sokaklarda açlıktan çığlık attığını ve gönüllülerin kapılarını çaldığını aktarmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı, acil gıda yardımı için bir muafiyet getirdiğini açıklamış olsa da Sudanlı gruplar ve diğerleri, bunun pratikte ne anlama geldiği konusunda ciddi bir belirsizlik ve kafa karışıklığı yaşandığını belirtmiştir.

- **British Broadcasting Corporation (BBC), Sudan ordusu iki yıllık kuşatmayı sona erdirmiştir, 24 Şubat 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/ce8ve60r53yo>

Sudan ordusu, paramiliter Hızlı Destek Güçleri'Nin (RSF) Kuzey Kordofan eyaletinin başkenti ve Hartum'u Darfur'a bağlayan stratejik bir merkez olan El-Ubeyid'e uyguladığı yaklaşık iki yıllık kuşatmayı kırdığını açıklamıştır. Bu açıklama, RSF'nin kontrol ettiği bölgelerde ayrılıkçı bir hükümet kurmak amacıyla Nairobi'de bir siyasi şartname imzalamasından saatler sonra yapılmıştır.

Sudanlı sivil toplum aktivisti Dalia Abdlemoniem, BBC Newsday programına yaptığı açıklamada, RSF'nin şehirde "neredeyse iki yıl boyunca sivilleri rehin tuttuğunu" ve buradaki durumun "dehşet verici" olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, kıtlık ve yetersiz beslenme açısından "çok riskli" olarak kabul edilen bu bölgede tıbbi ya da gıda yardımı bulunmadığını ifade etmiştir. Artık şehre daha fazla yardımın ulaşmasının beklendiği belirtilmiştir.

- **France 24, Beklenmedik isyancı ittifakı Sudan'ın zor durumdaki RSF'sine güç kazandırabilir, 24 Şubat 2025:**

<https://www.france24.com/en/live-news/20250224-surprise-rebel-alliance-could-give-sudan-s-beleaguered-rsf-a-boost>

Paramiliter Hızlı Destek Güçleri (RSF), Güney Kordofan'ın büyük bir kısmını ve Mavi Nil eyaletinin bazı bölgelerini kontrol eden Sudan Halk Kurtuluş Hareketi-Kuzey (SPLM-N) lideri Abdelaziz el-Hilu'nun fraksiyonu ile beklenmedik bir ittifak kurmuştur.

Analizlere göre, bu ittifak RSF'ye kritik bölgeler, savaşçılar ve Güney Sudan ile Etiyopya gibi komşu ülkelerin sınırlarına erişim sağlayabilecektir. Uzmanlar, bu gelişmenin RSF'nin kaybettiği bölgeleri geri kazanmasına ve kilit bölgelerdeki hakimiyetini güçlendirmesine yardımcı olabileceğini düşünmektedir.

Araştırma Kurumları

- **Insecurity Insight, Sağlık hizmetlerine yönelik şiddet ve sağlık hizmetlerinin engellenmesine ilişkin rapor (5 - 18 Şubat 2025), 24 Şubat 2025:**

<https://reliefweb.int/attachments/5984242e-025f-4649-acde-0347d1fb4887/48.-05-18-February-2025-Attacks-on-Health-Care-in-Sudan.pdf>

6 Şubat 2025 tarihinde bildirildiği üzere, Beyaz Nil eyaletindeki El-Katana şehrinde, El-Katana Eğitim Hastanesi ve eczanesi yağmalanmış ve tıbbi ekipmanlar tahrip edilerek hizmet dışı bırakılmıştır.

7 Şubat 2025 tarihinde, Hartum şehri ve eyaletinde, Bashair Eğitim Hastanesi'nin idari müdürü ve aynı zamanda Güney Hartum Acil Müdahale Odası üyesi olan kişi, RSF tarafından alıkonulmuş ve bilinmeyen bir yere götürülmüştür. Ertesi gün, Bashair hastanesindeki Güney Kuşağı Acil Müdahale Odası, silahlı RSF üyeleri tarafından basılmış ve iki gönüllü silah zoruyla alıkonulmuştur.

Yasal Uyarı:

Mevcut derleme, seçili ülkelerin vatandaşlarına yönelik mülteci statüsü belirlemeye ilişkin hususlarda UNHCR Türkiye tarafından toplanan menşe ülke bilgilerini (MÜB) derlemektedir.

Derleme kamuya açık bilgilere, çalışmalara ve yorumlara dayanmaktadır. Derleme açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte ne kamuya açık alanda mevcut olan bilgilerin tamamını kapsamakta ne de insan hakları koşullarına ilişkin genel bir rapor olması amaçlanmaktadır. Rapor, herhangi bir bireysel mülteci talebinin esasları konusunda nihai değildir. Tüm kaynaklar alıntılanmış ve tamamıyla referans verilmiştir. Kullanıcılar alıntı yapılan belgelerin tam metnine bakmalı ve bireysel başvurulardan kaynaklanan belirli araştırma konularına atıfta bulunarak kaynak materyalin güvenilirliğini, ilgililiğini ve güncelliğini değerlendirmelidir.